

Nr 311

Av herr Olsson, Johan, m. fl., *angående investeringskonto vid beskattningen.*

(Lika lydande med motion nr 257 i Andra kammaren)

Sedan mitten av 1950-talet har aktiebolag och vissa andra företag haft möjligheter att på gynnsamma villkor avsätta medel till investeringsfonder för konjunkturutjämning. Om medlen bara tas i anspråk på vissa angivna grunder, företrädesvis under perioder när konjunkturen är svag, får företaget en viss skatteförmån. Viktigare är emellertid att dessa fonder kan utnyttjas som ett verksamt instrument i konjunkturpolitiken och att de genom sin uppbyggnad stimulerar företagen att öka sina investeringar och därmed lägga grunden till fortsatt produktionsökning. Under senare år har investeringsfonderna också med gott resultat utnyttjats i lokaliseringpolitiskt syfte.

Ungefär lika länge har möjligheter förelagat att på särskilt konto sätta in inkomster från försäljning av skog och därmed skjuta upp beskattningen så länge pengarna är inestående på kontot. Ändamålet har i detta fall mera uttalat varit att åstadkomma inkomstutjämning. Härigenom har rationellare avverkningsmetodik stimulerats. Systemet har också befordrat större planmässighet när det gäller investeringar i skogsbruket och därmed bidragit till att öka avkastningen i det svenska skogsbruket högst väsentligt.

Bägge dessa system har visat sig kunna fylla viktiga uppgifter såväl ur det enskilda företagens som ur samhällets synpunkt. Företagen har fått möjlighet att öppet redovisa en någorlunda jämn vinstutveckling, vilket är till fördel för alla som har sin utkomst av ett företag. Dessutom har företagen fått möjligheter att bygga upp reserver för framtida investeringar, vilket stimulerat investeringsviljan. Genom sin konstruktion har fonderna dessutom blivit ett av de viktigaste medlen för samhället i ansträngningarna att minska konjunkturvariationerna och när det gäller att häva den bristande regionala balansen.

De goda erfarenheter som finns både av investeringsfonderna och av skogskontona gör det angeläget att bygga ut systemet så att det kan utnyttjas av en vidare krets av företag. Detta kan åstadkommas genom att företagen generellt får möjligheter att avsätta medel till ett investeringskonto på ungefär samma villkor som nu gäller för avsättningen till investeringsfonder för konjunkturutjämning.

Med nuvarande regler är avsättning till sådana investeringsfonder förbehållen aktiebolag, ekonomiska föreningar och sparbanker. Detta system kan således sällan utnyttjas av mindre företag. Om alla skattskyldiga skall kunna behandlas lika är investeringsfonderna med sin nuvarande begränsning inte tillräckliga. En generell kontometod som kan utnyttjas av alla skulle eliminera dessa olägenheter. Företag som har varulager kan visserligen med nuvarande bestämmelser bygga upp dolda reserver som kan tjäna som buffert mellan olika beskattningsår. Åtskilliga företagare med ingen eller ringa lagerhållning saknar emellertid också denna och jämförbara alternativa möjligheter. Dolda reserver i varulager får ofta också ganska godtyckliga konsekvenser. Det blir snarare skattebestämmelsernas utformning än rationella företagsekonomiska överväganden som avgör vilken lagerhållning företaget skall ha. Det kan därför med rätta hävdas att nuvarande regler leder till oekonomisk bindning av kapital i lager inom företagen. Möjligheter att utnyttja ett generellt kontosystem skulle däremot vara ett incitament till företagssparande utan att kapitalet samtidigt binds i icke rationella investeringar. En liknande metod med tillämpning inom vissa preciserade områden finns redan i Norge.

Möjligheter till kontoavsättning av detta slag bör kunna ge möjligheter att lindra omställningssvårigheterna, när friställning av arbetskraft är oundviklig eller företagen ställs inför nödvändigheten att radikalt lägga om verksamheten. I det senare fallet skulle fonderingen kunna i viss mån utjämna verkningarna för de anställda i branscher som är särskilt utsatta för konjunkturväxlingarna. Naturligtvis bör de fonderade medlens användning bestämmas så att de alltid blir en integrerad del av samhällets arbetsmarknads- och lokaliseringspolitiska åtgärder och disponeras i samverkan med arbetsmarknadsmyndigheterna och de anställda. Genom den skulle åtskilliga av tidigare nämnda brister i de nuvarande systemen elimineras och enklare och mera överskådliga skatteregler kunna skapas samt förutsättningarna för resultatutjämning blir mera likvärdiga i olika företag.

Med hänsyn till bristerna i det nuvarande systemet bör en översyn ske av möjligheterna att använda en mera generell metod för uppbyggande av investeringsfonder i enlighet med vad som ovan sagts. 1957 års skatteutredning (SOU 1958: 35) tog upp kontometoden till diskussion men avvisade den främst av stats- och kommunfinansiella skäl. Enligt vår uppfattning bör dessa svårigheter kunna undvikas genom en successiv uppbyggnad av systemet där man har relativt begränsade möjligheter till avsättning under ett inledningsskede. På längre sikt bör ett sådant system leda till att stat och kommun får tillbaka det tillfälliga skattebortfallet genom stimulansen på bl. a. investeringarna. Den skattefria avsättningen kan också begränsas i tiden så att uttag måste ske efter viss tid eller det avsatta beloppet bli föremål för efterbeskattning. I skatteutredningen anförs vidare att många företag — och i synnerhet nystartade — inte har möjlighet att utnyttja kontometoden efter-

som man inte har något överskott på sin verksamhet. Det kan i och för sig vara en riktig invändning, men kontosystemet måste ses som en komplettering till åtgärder för att stimulera nyföretagsamhet.

Då riksdagen vid tidigare tillfällen haft att ta ställning till förslag med liknande innebörd har det framhållits, att det inte minst från rättvisesynpunkt skulle vara till fördel om möjligheter kunde öppnas till en vidsträcktare resultatutjämnning vid beskattningen. Frågan har dock ansetts vara av så stor principiell betydelse för skattesystemets utformning i dess helhet, att man ansett sig böra avvakta det utredningsarbete som pågått beträffande viktiga delar av beskattningsområdet inom bl. a. företagsskatteutredningen.

Då denna utredning nu har avslutat sitt arbete och dess förslag också delvis genomförts utan att statsmakterna tagit ställning till ett system med skattefria kontoavsättningar, som också medger allmän öppen resultatutjämnning vid beskattningen, bör tiden vara mogen för att pröva frågan om införandet av ett generellt investeringskonto.

Med hänvisning till vad som anförts i motionen hemställer vi,

att riksdagen beslutar att i skrivelse till Kungl. Maj:t an-
hålla om utredning och förslag om ett generellt kontosystem
(investeringskonto) vid beskattningen i enlighet med vad
som har anförts i motionen.

Stockholm den 22 januari 1970

Joh. A. Olsson (cp)

Sven Nyman (fp)

T. V. Mattsson (cp)

Gunnar Skagerlund (fp)

S.-O. Österdahl (fp)

Olle Eriksson (cp)

Nr 312

Av herr Eriksson, Olle, och herr Olsson, Johan, om ökad statlig
upphandling från mindre och medelstora företag.

(Lika lydande med motion nr 433 i Andra kammaren)

Stockholm den 22 januari 1970

Olle Eriksson (cp)

Joh. A. Olsson (cp)